

بانک اطلاعاتی مؤسسه‌های سینمایی ایران

گردآورنده
سید محمد رضا سیدی
م. ترضی شاپوری

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سرشناسه	: سیدی، سیدمحمد رضا، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: بانک اطلاعاتی موسسه های سینمایی ایران / گردآورنده سیدمحمد رضا سیدی، مرتضی شاپوری.
مشخصات نشر	: تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۷۱ ص.: جدول .
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۷-۵۵-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: سینما -- ایران -- راهنماها
موضوع	: Motion pictures -- Iran -- Directories :
موضوع	: سینما -- ایران -- پایگاه های اطلاعاتی
موضوع	: Motion pictures -- Iran -- Databases :
موضوع	: سینما -- ایران -- مصاحبه ها
موضوع	: Motion pictures -- Iran -- Interviews :
شناسه افزوده	: شاپوری، مرتضی، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
رده بندی کنگره	: ۹۵ / ۲ / ۱۹ س / الف / ۱۹۹۳ / ۵ PN
رده بندی دیویی	: ۹۵۱ / ۴۱ / ۱۹۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۶۱۰۹۲

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بانک اطلاعات مؤسسات سینمایی ایران

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

نویسنده: محمد رضا سیدی - مرتضی شاپوری

همکاران: سیدمرجان حسینی، سیدحسین سیدی، حنظلہ سلیمانی

طراح جلد و صفحه‌آرا: حسین آذری

توبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۷-۵۵-۰

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.

در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین تر از میدان ولی عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

صندوق پستی: ۶۲۲۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۸۹۳۰۷۶. Email: nashr@ric.ir

فهرست مطالب

مقدمه / ۷

فصل اول

اطلاعات اجمالی مؤسسه‌های سینمایی / ۱۱

فصل دوم

اطلاعات تفصیلی مؤسسه‌های سینمایی / ۴۳

فصل سوم

مصاحبه با مدیران مؤسسه‌ها و تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها / ۱۷۳

www.ketab.ir

مقدمه

بانک‌های اطلاعاتی یا دایرةالمعارف‌ها، آیینة رشد و توسعه علوم و تفکر در جوامع‌اند. میزان دانشی که در دایرةالمعارف می‌آید متناسب است با زمان و موقعیت علمی کشوری که دایرةالمعارف در آنجا تهیه و تدوین شده است. در بخش مرجع کتابخانه‌ها، هیچ‌یک از کتاب‌های مرجع به اندازه دایرةالمعارف یا بانک‌های اطلاعاتی -چه عمومی و چه در حوزه‌ای خاص- کاربرد ندارد. مؤسسه‌های فرهنگی -جامعه، بخشی از بافت فرهنگی آن را تشکیل می‌دهند و نقشی حیاتی در رشد فرهنگی جامعه دارند؛ لذا تدوین آمار و اطلاعاتی جامع از فعالیت این مؤسسه‌ها، نه تنها بخشی از وضعیت رشد و توسعه جامعه مذکور را مستند و دارای شناسنامه می‌کند بلکه به مدیران کمک می‌دهد تا با شناسایی راهبردهای کوتاه، میان و بلندمدت، این بخش از فرهنگ جامعه و متقابلاً فضای فرهنگی جامعه را مدیریت کنند. مدیران فرهنگی در حوزه‌ای که مشغول فعالیت باشند برای نیل به اهداف مدیریت کلان فرهنگ کشور و به منظور اتخاذ راهبردهای اثربخش، نیازمند اطلاعات مناسب و به‌روزند. در این میان، بانک‌های اطلاعاتی از جمله منابع ارزشمندی هستند که می‌توانند در هزینه و زمان موردنیاز برای اتخاذ تصمیمات درست و بهنگام به مدیران کمک کنند. بانک‌های اطلاعاتی، مجموعه‌هایی هستند که با ارائه آمار و توصیف و تحلیل جامع وضع موجود، چشم‌انداز تصمیم‌گیری آتی را روشن می‌کنند. همچنین، بانک‌های اطلاعاتی برای افرادی که قصد دارند در حوزه‌ها، فعالیت‌های پژوهشی یا اجرایی به فعالیت بپردازند بهترین مرجع‌اند.

نبود اطلاعات توصیفی و تحلیلی و نیز آماری دقیق از وضعیت سازمان‌های فعال در حوزه سینمای کشور باعث شده است فعالان این حوزه، از فعالیت سازمان‌های دولتی و غیردولتی فعال در آن، شناخت دقیقی و عمیقی نداشته باشند. از طرف دیگر، به علت گستردگی حوزه فعالیت سینمایی در سال‌های اخیر در کشور، این کمبود اطلاعات مدیران و تصمیم‌گیران سینمایی کشور را نیز به‌ویژه در زمینه اطلاعات مربوط به فعالیت سازمان‌های بخش خصوصی -یا به عبارتی رده‌های رده‌ای- مثلاً گسترده شدن شرکت‌های گوناگون عرضه و توزیع فیلم در شبکه خانگی یا مؤسسه‌های هنری دوبله فیلم، مؤسسه‌هایی که در زمینه‌های گوناگون، مانند تدوین یا تولید فیلم فعالیت می‌کنند، باعث شده است سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از وضع کنونی و چشم‌انداز فعالیت‌های سینمایی این مؤسسه‌ها، اطلاع و ارزیابی دقیق و عمیقی نداشته باشد. چنین شناختی باعث می‌شود این سازمان در برآورد خود از وضعیت سازمان‌ها و نیز تصمیم‌گیری برای حمایت‌های احتمالی با اطلاعات دقیق‌تری عمل کند.

مؤسسه‌های سینمایی، مؤسسه‌هایی هستند که با صنعت سینما در تعامل‌اند، به‌صورت رسمی ثبت شده‌اند و در حوزه سینمای کشور مؤثرند. بدین ترتیب، بانک اطلاعاتی مؤسسه‌های فعال در حوزه سینمای ایران، که در تدارک، تهیه و ساخت، فروش و توزیع آثار سینمایی به گونه مستقیم یا غیرمستقیم نقش دارند، به مدیران فرهنگی سازمان‌های گوناگون، به‌ویژه سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کمک می‌کند تا با صرف وقت و هزینه کمتر، درباره این مؤسسه‌ها، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کنند و در موقع نیاز، موانع، مسائل یا جهش‌ها را مشاهده کنند و برای بهبود شرایط آنها، تصمیم‌های لازم را بگیرند. بالطبع،

طبقه‌بندی مناسب مؤسسه‌های سینمایی و بیان نوع فعالیت آنها و اطلاعاتی از این دست، در تصمیمات راهبردی مدیران اثر شایانی خواهد داشت.

پنج گروه مؤسسه سینمایی مختلف، با عنوان مؤسسه سینمایی تحت نظارت سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت می‌کنند. این پنج گروه بدین قرارند:

۱. مراکز عرضه خدمات فنی: از آنجاکه تولید و تدوین فیلم، فعالیت‌هایی هزینه‌بر و گران‌قیمت‌اند، تهیه ابزارها و امکانات این فعالیت‌ها برای همه سینماگران، مقدور نیست؛ لذا برای رفع این مشکل، مؤسسه‌هایی به نام مراکز عرضه خدمات فنی تأسیس شده‌اند که کارشان، عرضه خدمات فنی اجاره‌ای - اعم از دوربین، بوم، ابزارهای تدوین و ... - به سینماگران و فیلم‌سازان است. این دسته از مؤسسه‌ها، تحت نظارت «دفتر توسعه فناوری سینمایی و سمعی و بصری» فعالیت می‌کنند.

گفتنی است به علت ایجاد مشکل در سامانه‌های رایانه‌ای سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اطلاعات این مؤسسه‌ها از بین رفته بود و پژوهشگران نتوانستند به اطلاعات این مؤسسه‌ها دست یابند؛ لذا گام‌های دیگر این طرح نیز برای این گروه از مؤسسه‌ها عقیم ماند.

۲. آموزشگاه‌های سینمایی: به مؤسساتی گفته می‌شود که در انتقال دانش محض و کاربردی رشته‌های گوناگون سینمایی، اعم از بازیگری، تدوین، گریم و دوبله به هنرآموزان فعالیت می‌کنند. این گروه از مؤسسات، تحت نظارت «اداره کل مطالعات و توسعه دانش و مهارت‌های سینمایی» فعالیت می‌کنند.

۳. سینماها

۴. ویدئورسانه‌ها: مؤسساتی در فیلم‌های سینمایی، ویدئویی و دیگر محصولات رسانه‌ای را اغلب روی لوح فشرده (سی‌دی، دی‌وی‌دی یا دیگر قالب‌های انتقال اطلاعات) قرار می‌دهند و در بازار توزیع می‌کنند. این گروه از مؤسسات، تحت نظارت «معاونت امور آثار سینمایی و سمعی و بصری» فعالیت می‌کنند.

۵. شرکت‌های سینمایی: این گروه از مؤسسات، خود از پنج گروه فرعی تشکیل شده‌اند که بدین شرح‌اند: الف. مؤسسه‌های تولید فیلم، ب. مؤسسه‌های تولید و پخش فیلم، ج. مؤسسه‌های تحقیق، پژوهش و نگارش فیلم‌نامه، د. شرکت‌های عرضه بین‌المللی فیلم، ه. شرکت‌ها و مؤسسه‌های تولید فیلم‌های کوتاه و برنامه‌های ویدئویی.

الف. مؤسسه‌های تولید فیلم: فعالیت اصلی این مؤسسه‌ها، همان‌طور که از نامشان برمی‌آید، تولید فیلم است.

ب. مؤسسه‌های تولید و پخش فیلم: این مؤسسه‌ها، علاوه بر تولید فیلم، توزیع کنندار محصولات سینمایی نیز هستند.

ج. مؤسسه‌های تحقیق، پژوهش و نگارش فیلم‌نامه: در پی رفع خلأ فیلم‌نامه‌های سینمای کشور، این مؤسسه‌ها، اخیراً با هدف تحقیق، پژوهش و نگارش فیلم‌نامه، فعالیت خود را آغاز کرده‌اند.

د. شرکت‌های عرضه بین‌المللی فیلم: این مؤسسه‌ها به‌منظور رفع خلأ سازکار عرضه بین‌المللی محصولات سینمای ایران تأسیس شده‌اند، اما عدم فعالیت و تغییر نشانی آنها، نه تنها باعث شد که پژوهشگران به آنها دسترسی نداشته باشند، بلکه باعث لغو مجوز آنها شده است.

ه. شرکت‌ها و مؤسسه‌های تولید فیلم‌های کوتاه و برنامه‌های ویدئویی: این مؤسسه‌ها نیز در کار تولید دست دارند، اما حیطه فعالیتشان تیزرهای تبلیغاتی، نماهنگ‌ها، و ... است.

بانک اطلاعاتی مؤسسه‌های سینمایی ایران پس از طی گام‌های زیر تدوین شده است:

الف. گردآوری اطلاعات اجمالی مؤسسه‌های سینمایی: پژوهشگران در این گام به دنبال اطلاعات اولیه و در واقع، شناخت مؤسسه‌های سینمایی بودند. نام مؤسسه، نام مدیرعامل یا مالک، شماره تلفن و نشانی، چهار مؤلفه اصلی این گام را تشکیل می‌داد. برای گردآوری این مؤلفه‌ها نیز فقط به منابع معتبر، یعنی سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتحادیه‌ها و صنف‌های هر گروه از مؤسسه‌ها، کتب معتبر و بعضاً به اینترنت مراجعه شد.

ب. گردآوری اطلاعات تفصیلی مؤسسه‌های سینمایی: پس از شناخت مؤسسه‌ها، ناس‌های کراوسی صورت گرفته و این مؤسسه‌ها به صورت تفصیلی استخراج شود. سازمان سینمایی و وبگاه‌های مؤسسه‌ها، مهم‌ترین منبع جمع‌آوری این اطلاعات قلمداد می‌شدند؛ اما فقدان اطلاعات طبقه‌بندی‌شده در سازمان سینمایی و فقدان وبگاه‌های رسمی، کار پژوهشگران را در این گام با مشکلات بسیاری مواجه ساخت. باین‌حال، با تلاش فراوان پژوهشگران، اطلاعات مطلوبی از این مؤسسه‌ها به دست آمد؛ اگرچه هنوز جای کار بیشتری دارد.

ج. نمونه‌برداری از مؤسسه‌ها برای مصاحبه به‌منظور دستیابی به پاسخ پرسش‌های موردنظر: پس از گام دو و پس از مشورت با ناظر طرح، مؤسسه‌هایی که سابقه و فعالیت بیشتری در حوزه ذی‌ربط داشتند به منزله نمونه انتخاب شدند تا برای رسیدن به پاسخ پرسش‌های موردنظر با آنها مصاحبه شود.

د. مصاحبه با مدیران مؤسسه‌های منتخب و مدیران سازمان سینمایی: جست‌وجو، برقراری تماس، تعیین قرار ملاقات و مصاحبه، مشکل‌ترین بخش این طرح را تشکیل می‌دهد. تقریباً در طول دو ماه با ۳۳ خبره سینمایی مصاحبه شد. ه. تحلیل مصاحبه‌ها و استخراج محورهای اصلی: پس از مصاحبه، گفت‌وگوها مکتوب شد و پس از مطالعه چندباره گفت‌وگوها، محورهای اصلی آن استخراج شد.

در پایان، بر خود لازم می‌دانیم از زحمات جناب دکتر بیچرانلو و جناب مهدی‌پور، ناظر طرح تشکر کنیم.

سید محمدرضا سیدی

مرتضی شاپوری

www.ketab.ir